

Recensie Muziek

Peter Adriaansz' 'Environments' biedt een overweldigende klankervaring

Eigentijdse muziek Klankonderzoek stond dit weekend centraal bij ensembles Klang en NAP, in nieuwe muziek van Adriaansz en Soeter. Goede concerten, die nóg beter kunnen.

De uitvoering van Peter Adriaansz' 'Environments' door Ensemble Klang.

Foto Rob Hogeslag

Twee avontuurlijke concerten stonden afgelopen weekend in het teken van klankonderzoek. Ensemble Klang speelde het grootse Environments van Peter Adriaansz.

Enorme ambities

Ensemble Klang dan, dat intensief met Adriaansz samenwerkte aan de verwezenlijking van Environments. Een integrale uitvoering ging eerder wegens corona niet door, [maar het werk verscheen wel op cd.](#)

Adriaansz noemde het in deze krant „een soort requiem” voor de idealen die onder de voet zijn gelopen door de snelheid en oppervlakkigheid van onze digitale cultuur, met een verwijzing naar Alessandro Baricco’s analyse in diens essay [De barbaren.](#)

De kracht schuilt erin dat Environments zijn enorme ambities presenteert met een zekere deemoed, zonder grootspraak. De drie delen bestaan elk uit harmonisch statische muziek van herhaalde patronen en een gesproken tekst op geluidsband: in ‘Mono’ de tekst van schrijver Robert Pirsig (Zen and the art of motorcycle maintenance), in ‘Watts’ een tekst van zen-filosoof Alan Watts. ‘Stereo’, donkerder en dynamischer dan de eerste delen, draait om ‘the principle of polarity’ uit de Kybalion (1908), een mysterieus boek uit de hermetische traditie: het idee dat alles zijn tegendeel in zich draagt.

De ruimtelijke opstelling, met slagwerkers en blazers op de balkons, was van toegevoegde waarde, maar zorgde wel voor timingsproblemen. Zo spatgelijk als op de voortreffelijke cd-opname klonken Adriaansz’ elastische of kaatsende ritmes niet altijd. Aan het begin van ‘Watts’ ploegden de arpeggio’s en flageoletten van gitarist Santiago Lascurain enigszins moeizaam voort, wat a\$reuk deed aan het aura van lichtheid en vanzelfsprekendheid dat de muziek projecteert.

Elektronische soundscape

Hoe hoog de lat ligt, bewees Klang óók. Het hortende, dartele motief van 'Mono', een collectief bijna-unisonovan licht ontstemde octaafsprongen, toverde een klankbeeld van boven-en verschiltonen tevoorschijn. De elektronische soundscape aan het begin van 'Stereo' sneed gitarist Peter Harden magistraal aan flarden met een jengelend opensnarenmotief op één noot.

'Stereo' bood een overweldigende klankervaring, eigenlijk te groot voor de akoestiek van de Jurriaanse Zaal: de vibrafoontremolo's waren soms haast ondraaglijk intens, en dat gold ook voor de finale, een machtig wervelen van stijgende blazersfiguren. Environments is een meesterwerk, Klang zijn gedroomde uitvoerder; het zou goed kunnen dat volgende week in Amsterdam en Den Haag alles op zijn plek valt.